

Voor de schapen in de zoutwatermoerassen aan de Engelse westkust is de Land Rover een vertrouwd deel van het landschap.

Skye is The Limit

Net zestig jaar geleden maakte de eerste Land Rover furore op het achter het stuur van dit icoon op het Britse platteland op zoek te gaan

Amsterdams autosalon. Twee levensgenieters grepen die verjaardag aan om naar excentrieke lui, culinaire verrassingen en unieke natuur. Tekst en foto's **Michel Vaerewijck**

Onder: Torquay, het stadje waar het fictieve gammele hotel uit de tv-serie 'Fawlty Towers' stond, kreeg een verregaande opfrisbeurt.

Boven: zelfs de steden ademen hier landelijkheid: op de Central Market in Cardiff zijn kapper en muzikwinkl in dezelfde ruimte ondergebracht.

S traks is het gedaan. Mechanisch laden we onze bagage een laatste keer in. Intussen heeft alles zijn vaste plaats gekregen. Het gedempte diesegeluid verdringt de ochtendstilte. Binnen een paar uur staan we bij de dealer aan de monding van de Chunnel en moeten we definitief afscheid nemen van onze Koninklijke Hoogheid.

Zestien dagen geleden bereikten we bij knisperend ochtendlicht het Britse eiland. Bon vivant Filip en ik zouden de ruwe westkust ontdekken, met het eiland Skye als einddoel. We wilden dit grondig doen, en de kersverse nieuwe Land Rover Defender was uit. Nét, want bij de dealer deed het gerucht de ronde dat we het exemplaar van *the queen* meekregen omdat er nog geen ander klaar was.

Brandende rotsen en een grommende wolf

Een halve eeuw lang staat deze oertelg van de Land Roverfamilie synoniem voor verstandige eenvoud, multifunctionaliteit en betrouwbaarheid, zonder franjes. In tegenstelling tot wat vele groene dogmatici denken, is dit een van de milieuvriendelijkste auto's ooit. Zeven op tien van de 1,8 miljoen Landy's die sinds 1948 werden gebouwd, zijn nog steeds in dienst. Een uniek voorbeeld van duurzaamheid.

Links navigeren is even wennen, maar al gauw rijden we Britser dan de Britten. Meestal met de elleboog uit het raam omdat de Land Ro-

ver nogal smal uitvalt voor onze twee berenlijven. Na een poosje verlaten we de snelweg om het Old Britain-gevoel op te snuiven. Een paar uur later staan we op de rand van een klif. Vette leisteen, oeroude oceanobodem die door geologisch geweld de hoogte is ingeperst, samen met de vergane diertjes die nu in de vorm van aardolie en teer uit die rotsen sijpelen. „Die aardolie kan spontaan vuur vatten en wekenlang blijven smeulen”, vertelt wandelaar Anna ons. „Daarom heten ze ook *the burning cliffs*.”

In het midden van Salisbury Plains, niet ver van het fameuze Stonehenge, woont Barry. Hij heeft een verzameling uiterst zeldzame Special Air Service (SAS) Land Rovers, van de allereerste 'Series one' uit 1948 over de legendarische 'Pink Panther' (zo genoemd vanwege zijn roze woestijn-camouflage) tot de nieuwste reusachtige 'XD Wolf' zoals ze nu in Irak rondrijden. Allemaal met originele bewapening, speciale kompassen en communicatie.

„Zin in een testrit?”, vraagt Barry onverwacht. Een hele eer, want normaal gesproken mag niemand met zijn tuigjes de weg op. Zo beland ik achter het stuur van een grommende XD Wolf. Even later rijden we in minikonvooi door de glooiende Salisbury Plains, een reusachtig militair domein. Als landbouwer kan je hier voordelig gronden pachten, maar de schadevergoeding voor een eventuele doortocht van een colonne tanks is ook laag. Zo heeft het leger een realistisch oefenterrein, dorpen inclusief, dat bijna zo groot is als een heel land.

Ruwer en puurder

Het naambordje Torquay roept meteen herinneringen op aan het rampzalige hotel Fawley Towers uit de gelijknamige tv-reeks. Maar dit Victoriaans badstadje aan de Engelse Riviera is aan zijn tweede adem toe. Bijna alles is gerestaureerd en aangepast aan de moderne toeristennoden. Filip wrijft zich in de handen, want hier liggen een paar gerenommeerde restaurants. The Orestone Manor blijkt een

klassiek *upmarket* restaurant met een adembenemend uitzicht op de baai maar een zware keuken. The Elephant is meer trendy, met frisse kleurtjes, even frisse diensters en een moderne versie van allerlei zee-specialiteiten.

Eenmaal over de grens van het graafschap Cornwall wordt het landschap snel ruwer. De moderne geschiedenis heeft minder vat gehad op deze lang vergeten hoek. Pas recent nam Cornwall weer aan populariteit toe, net vanwege de ongekunstelde en typische identiteit. Op de smalle wegen raak je niet snel vooruit, maar we genieten van de dramatische uitzichten en het door de wind gekromde landschap. In St Mawes overheersen de rode tinten van de ondergaande zon. Het Hotel Tresanton heeft de zee en yachting als thema en straalt klasse en sobere luxe uit. Alle 28 kamers geven uit op de romantische baai met vuurtoren. Natuurlijk krijg je op de terrassen, aan het zwembad en in het uitmuntende restaurant eveneens een prachtig zicht op de dobberende zeiljachten en visserssloepjes.

Wilde avonturen

Padstow. Een stel Australische toeristen staat elkaar te verdringen om een foto te maken. We wanen ons even in Hollywood, tussen een groepje fans die hun idool stalken. Dat is de status die *Rick Stein* in de Angelsaksische wereld heeft verworven. Met zijn kookboeken en tv-programma's wist hij Cornwall op de wereldkaart te zetten én vis en schaaldieren weer op hun menu.

Aan de deur van zijn Seafood Restaurant worden de Australiërs er vriendelijk op gewezen dat ze hadden moeten reserveren. Ze blijven verweesd op het voetpad achter terwijl wij door het vlotte personeel meteen naar onze tafel worden geloodst. We vragen aan onze dienaar of ze de culinaire ster even wil roepen, want we hebben iets voor hem. Tot onze verbazing staat Stein even later aan onze tafel. Hij loopt vervolgens mee naar buiten, want in de Land Rover wacht een

krat Duvel. In de tv-programma's zijn Rick en zijn (intussen overleden) hondje Chalky niet de enige sterren. Ook zijn trouwe Land Rover krijgt steevast een mooie rol.

„Wist je dat ze die ooit gestolen hebben?”, vraagt Rick. „Dat gebeurde niet ver van Napels. Hij zat vol opnameapparatuur. Een drama voor de kleine productieploeg dat abrupt een einde dreigde te maken aan die reeks. Maar lokale kennissen hadden de plaatselijke radio aangesproken. Enkele uren later kregen we een anoniem telefoontje dat we de wagen in een olijfbomgaard konden oppikken. Bleek dat de plaatselijke maffiabaas ons programma zo leuk vond, dat hij de boefjes had opgedragen om de wagen onmiddellijk terug te geven.” Even van de kust weg worden we later verwacht in het graafschap Herefordshire. Eastnor Castle, omringd door een prachtige tuin, is een enorm door Land Rover beheerd domein waar 4x4-trainingen worden georganiseerd. Wij maken een basistraining mee. Begeleid door een instructeur leren we door diep water te waden, moddersporen aan te pakken en onze angst voor uit boomstammen gesjorde bruggen te onderdrukken.

Er wordt geleerd om elke hindernis te overwinnen, met een minimale impact op het milieu. We moeten gebruikte sporen volgen om geen verbreding te veroorzaken en de aanpalende natuur te vrijwaren. Ook mogen we haast nooit uit eerste veldversnelling, wat stapvoets rijden betekent. Beter voor een goede grip, maar het beperkt alweer de schade aan het pad tot die van een fietser.

Araf!

We zijn in Wales. In Engeland werden we vriendelijk aangemaand tot "drive slowly", hier blaft de weg ons „Araf” toe. „Hop into my car”, zegt een moderne herder uit Llanrhidian. We proppen onze logge lijven samen op de voorste bank van zijn kleine groene Land Rover. Achterin drie nerveuze bordercolliës. We dalen steil af en komen in

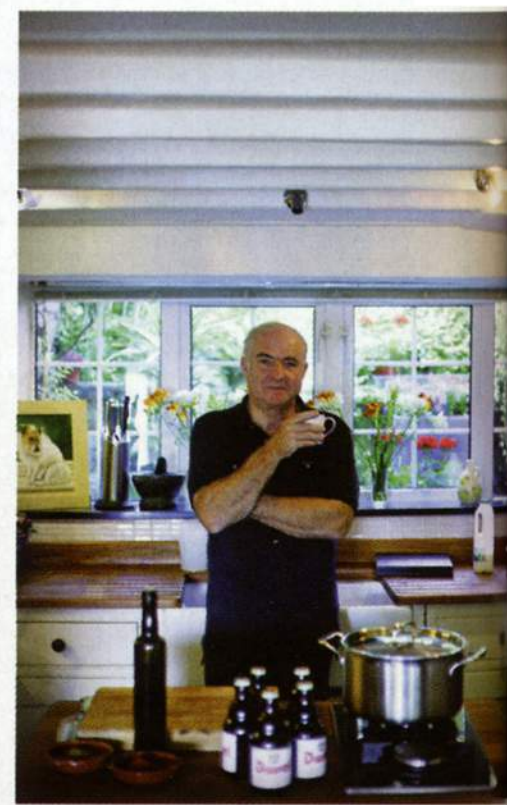
de *salt marsh*, een drassig door zeewater bevoeid gebied waar de schapen uit alle uithoeken van de horizon naar ons toesnellen. Hier krijgen de *salt marsh lambs*, net zoals hun neefjes uit Normandië, hun delicate zilte smaak.

We laten het regenachtige Wales achter ons en doorkruisen snel de grote steden van Noord-Engeland op weg naar Schotland. Filip wil er zijn 'Schotse moeder' *Jasmine* en haar echtgenoot, de kilt dragende *Ben* ontmoeten. Plonkton heet het laatste stukje vasteland waar de brug naar het eiland Skye vertrekt. Er is ook een station. En al stopt er geregeld een kleine trein, toch heeft het gebouw een nieuwe bestemming: The Seafood Restaurant.

Het charmante tweekamergebouwtje heeft nog steeds een loket en terwijl het treintje zijn passagiers afzet, schuiven wij aan voor een heerlijke schotel jakobsvruchten. Het is de eigenaar en visser *Neil McRae* die ze net nog uit zijn Loch van Kyle viste en zijn echtgenote *Jann* die ze voor ons klaarmaakt. Heerlijke eenvoud en ongecompliceerde puurheid zijn hier troef. Zo besluiten we om de volgende morgen met Neil in zee te gaan. >

Vis en schelpdieren zijn hier overvloedig voorhanden. Tv-kok Rick Stein zette Cornwall en zijn zeevruchten weer op de wereldkaart.

De westkust, dat zijn ook talloze havenstadjes (hier: St Ives) waar de pleziervaart in grote en kleine dimensies aanwezig is.

Het heldere water van de Schotse westkust trekt vissers, toeristen en zelfs wetenschappers aan.

> Zeemonsters

Het trawltje ziet er amper zeewaardig uit. De stuurhut en het dek zitten vol gaten en houtrot. We varen traag een paar honderd meter uit en Neil laat zijn sleepnet in het donkere water neer. Je voelt hoe het net zichzelf met moeite een weg door het bodemzand boort. Skye heeft ook zijn duistere zijde: een geheime onderzeebasis ligt verscholen in een van de diep uitgesneden lochs. Oefeningen veroorzaken af en toe ongevallen met vissers, als een duikboot in de netten blijft hangen en de vissersboot onder de zeespiegel trekt. Alles gaat zo snel dat de trawler meestal met man en muis vergaat. Terwijl ik deze gedachte ontwikkel, rukt het bootje plots hevig zijwaarts en de motor begint harder te grommen. Het lijkt of we gaan kapseizen en meteen staat Neil vervaarlijk te manoeuvreren met de ophaalkraan van het net. De boot wordt steeds dieper getrokken terwijl hij wild op de dikke touwen van het net slaat. En dan liggen we plots stil. „Don't worry,” lacht Neil, „het is gewoon een stroomkabel, geen zeemonster.” Hij haalt voorzichtig zijn net op en ook een dikke zwarte buis. Bijna waren we verantwoordelijk voor een stroompanne.

De volgende schepbeurt levert een oogst van krabben, zeesterren en kleurrijke zeedieren op. We varen verder uit en de derde schep is een succes: een emmer mooie *queen scallops*. Met een roestig zakmes opent de visser de schelpen en haalt hij er de vruchten uit. Ze belanden in een gedeukte pot met een druppel olie, een fijngesneden teentje look en wat zeewater. Een al even aftandse brander stoomt het geheel in een mum van tijd. Een ongekend fijne smaak.

Rokkendrager

De brug naar Skye staat bol als de rug van een boze kat. Op het hoogste punt word je beloond met een fenomenaal uitzicht op de twee grillige kustlijnen en de sterk stromende zee ertussen. „Eindelijk thuis”, zucht Filip, die het nog lijkt te menen ook. Ik zie hem zo een doedelzak uithalen en kilt aantrekken. Dat mijn fantasie waar zal worden verwacht ik op dat moment niet meteen.

Skye is een samenvatting van wat Schotland te bieden heeft. Op een kleine duizend vierkante kilometer wonen amper achtduizend mensen, vooral dan in en rond de dorpen. Het heeft dramatische lochs die het eiland diep insnijden, duizend meter hoge bergen en verder vooral heidelandschappen en... schapen, zo'n tien miljoen. >

> Ben en Jasmine zijn verrukt als ze Filip, die een kilt heeft aangetrokken, uit de Land Rover zien stappen. Voor mij is het even wennen, maar toegegeven: het heeft iets stoers. „We hebben het simpel gehouden”, zegt Jasmine als ze ons confronteert met een schotel zeevruchten ter grootte van een vliegdekschip. Flessen worden tegen hoog tempo ontkurkt en onder het goedkeurende gebrom van mijn vriend hameren we ons een weg door de krabben, kreeften, oesters en langoustines. Naarmate de stapel zeevoedsel daalt, worden de verhalen straffer, de moppen pikanter en de accenten platter. Deze avond is ongetwijfeld het hoogtepunt van onze reis. Maar het bereikte doel betekent meteen het nabije einde. Dat geeft een dubbel gevoel, en alsof we het nog even willen rekken, slagen we erin om ons op de nachtelijke terugrit vast te rijden in een *bog*, een moerasachtige turfslag waar we tot op de assen in wegzinken. Het duurt uren voor een bestelwagen met een handwinch ons een zetje kan geven om weer op de weg te raken. Elke eilander kent deze gevaren en iedereen heeft dan ook het nodige materiaal om zichzelf uit deze situatie te redden. Wij groentjes zijn al blij dat het lente is. In de winter hadden we hier niet mee gelachen. Als je met een Land Rover rijdt, lijkt je altijd op weg naar een verhaal. Wetten en praktische bezwaren dwingen ons terug zuidwaarts en inmiddels zijn we op enkele uren van de dealer aan de kanaaltunnel waar we onze Hoogheid moeten achterlaten. Maar als ik thuiskom wachten mij nieuwe avonturen, echte of gefantaseerde, aan boord van mijn kwarteeuw oude Landy. ●

Deze Reportage kwam tot stand dankzij de steun van: Land Rover, Eurotunnel, Visit Britain

Interessante adressen:

- Imperial Hotel, Parkhill Road, Torquay TQ1 2DG, www.paramount-hotels.co.uk
- The Orestone Manor, Rockhouse Lane, Maidencombe TQ1 4SX, www.orestonemanor.com
- The Elephant Restaurant, Beacon Terrace 4, Torquay TQ1 2BH, www.elephantrestaurant.co.uk
- Hotel Tresanton, Lower Castle Road, St Mawes, +44 1326 270055, info@tresanton.com
- The Seafood Restaurant, Riverside, Padstow, +44 1841 532700, seafoodpadstow@cs.com, www.rickstein.com
- Land Rover Experience, Eastnor Castle, Ledbury, Herefordshire HR8 1RL
- Gower Salt Marsh Lamb, Weobley Castle Farm, Llanrhidian, Gower
- The Seafood Restaurant, Railway Station, Plockton, +44 1599 544 423